

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 452/08-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. decembra 2008 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. D. Č., M., zastúpeného advokátom JUDr. M. K., M., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5 NcC/47/2008 z 9. októbra 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. D. Č. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. novembra 2008 doručená sťažnosť Ing. D. Č., M. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 NcC/47/2008 z 9. októbra 2008.

Zo sťažnosti vyplynulo, že sťažovateľ v súdnom konaní vzniesol námietku zaujatosti sudcu, pretože mal pochybnosti o jeho nestrannosti pri rozhodovaní o veci. Krajský súd ho však nevylúčil z konania o rozhodovaní veci, pričom podľa sťažovateľa sa v dôvodoch rozhodnutia opiera o neobjektívne skutočnosti založené len na subjektívnej domnienke. Považuje napadnuté rozhodnutie za arbitrárne a za také, ktoré nedalo odpoveď na všetky ním vznesené námietky.

Na základe uvedeného sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd vo veci vydal tento nález:

„1. Základné právo Ing. D. Č. podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd boli uznesením KS KE sp. zn. 5NcC/47/2008 zo dňa 9. X. 2008 porušené.

2. Zrušuje uznesenie KS KE sp. zn. 5 NcC/47/2008 zo dňa 9. X. 2008 a vracia vec na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Košiciach je povinný zaplatiť náhradu trov konania JUDr. M. K. v celkovej sume 7.938,- Sk... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie lebo iný zásah.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že uznesením krajského súdu sp. zn. 5 NcC 47/2008 z 9. októbra 2008 došlo k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu štátu do takého práva alebo slobody na strane druhej, ako aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (mutatis mutandis rozhodnutie sp. zn. III. ÚS 138/02 a v ňom citovaná judikatúra).

Ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné tiež pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať

rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00).

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu uznesením krajského súdu spočívajúce v tom, že nevyhovel ním vznesenej námietke zaujatosti voči sudcom nižšieho stupňa súdu, v dôsledku čoho nesúhlasil ani s právnym názorom krajského súdu uvedeným v napadnutom rozhodnutí.

Krajský súd v odôvodnení rozhodnutia okrem iného uviedol:

„Nadriadený súd z vyjadrenia konajúceho sudcu zistil, že k vzneseným námietkam žalovaného sa vyjadruje tak, že k veci pristupuje nezaujato a nestranné v súlade s právnymi predpismi, účastníkov konania osobne nepozná a pojednávania vedie objektívne v súlade so spravovacím poriadkom a Občianskym súdnym poriadkom.

Aj judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva vychádza z dvojakého testu nestrannosti sudcu. Predovšetkým nestrannosť sudcu je subjektívno-psychickou kategóriou vyjadrujúcou vnútorný psychický vzťah sudcu k prejednávanej veci v širšom zmysle, lebo zahŕňa vzťah k predmetu konania, k účastníkom konania k ich právnym zástupcom a podobne. Tento vnútorný psychický vzťah sudcu môže relatívne presne popísať iba sudca sám. Avšak iba úzko chápaná kategória nestrannosti sudcu by však v praxi iba ťažko našla uplatnenie vzhľadom k obtiažnej objektívnej preskúmateľnosti vnútorného rozpoloženia sudcu. Kategóriu nestrannosti preto treba vnímať širšie tiež v rovine objektívnej.

Vzhľadom na uvedené subjektívny test je založený (pri dvojacom teste nestrannosti sudcu), na základe osobného presvedčenia sudcu v danej veci, následne objektívny test sleduje existenciu dostatočných záruk, že je možno v tomto ohľade vylúčiť akúkoľvek legitímnu pochybnosť (tu porovnaj vec Saraiva de Carvalho, rok 1994, Európskeho súdu pre ľudské práva).

Z obsahu spisu nevyplývajú také relevantné skutočnosti, pre ktoré by vznikli pochybnosti a to legitímne o tom, že sudca, ktorý prejednáva riešenú vec má určitý nie však nezaujatý vzťah, a to k účastníkom konania, k ich zástupcom. Uvedené predpoklady zaujatosti podľa § 14 ods. 1 O. s. p., ktoré majú zakladať vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania veci neboli v danej veci splnené a so zreteľom na § 14 ods. 3 O. s. p., keďže sťažovateľ a navrhovateľ vylúčenia konajúceho sudcu stále hodnotí postup sudcu v konaní o veci samej, takýmto dôvodom na vylúčenie sudcu v žiadnom prípade nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci, preto nadriadený súd rozhodol tak, že zákonného sudcu nevyhlásil z prejednávania a rozhodovania vo veci.“

Podľa názoru ústavného súdu postup krajského súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru vo veci sťažovateľa nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Skutočnosť, že sťažovateľ sa so skutkovým hodnotením a následne právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. V konečnom dôsledku však ústavný súd nie je opravným súdom skutkových omylov a právnych názorov krajského súdu. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci krajského súdu je opodstatnená iba v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Ústavný súd aj keby nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánom zákonov“, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny záver krajského súdu len v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento názor tak odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad krajským súdom takého nedostatky nevykazuje, a preto bolo potrebné sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú odmietnuť.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde o odmietnutí sťažnosti tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. decembra 2008